# ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

The relationship between instructional leadership of school administrators and effective teaching behaviors of teachers in secondary schools under the office of secondary education service area in Loei province

ละอองดาว ปะโพธิ์[1]

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย 2) ศึกษาพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู

กลุ่มตัวอย่าง คือ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา2553จำนวน31 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลคือ ครูผู้สอนจำนวนทั้งสิ้น485 คน จากสถานศึกษาแห่งละ16 คน โดยเป็นครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้แทนครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน8 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วยข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการและข้อมูลพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลซึ่งมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .90 และ .96 ตามลำดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การทดสอบสมมติฐานใช้ระดับความมีนัยสำคัญ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากไปหาน้อย ได้แก่ การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรการสอน และการนิเทศการสอน 2) พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยี การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและการนำผลการประเมินไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการวิจัยในชั้นเรียน และ3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

**คำสำคัญ**: ภาวะผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผล สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

---

[1] ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

## Abstract

The purposes of this research were 1) to study the instructional leadership of school administrators in secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area in Loei Province; 2) to study the effective teaching behaviors of teachers in the secondary schools; and 3) to study the relationship between instructional leadership of school administrators and effective teaching behaviors of teachers.

The sample consisted of 31 secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area in Loei Province in the academic year 2010. The research informants were 485 teachers from 31 secondary schools, from each of which 16 teachers were selected consisting of eight purposively selected learning area heads by puposine selection and eight randomly selected learning area representatives by simple random sampling. The employed research instrument was a rating scale questionnaire developed by the researcher, dealing with data on instructional leadership and effective teaching behaviors, with reliability coefficients of .90 and .96, respectively. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation. The .01 level of significance was predetermined for hypothesis testing.

The research findings were as follows: (1) the overall instructional leadership of school administrators in secondary schools under the Office of Secondary Education Service Area in Loei Province, as perceived by teachers, was at the high level, with aspect rating means being ranked from high to low based on the practice for each of the following aspects: morale enhancement, school-based curriculum management, provision of supports for instructional resources, and instructional supervision, respectively; (2) the overall effective teaching behavior of teachers was also at the high level, with aspect rating means being ranked from high to low based on the practice for each of the following aspects: classroom management, the use of media and technology, authentic assessment and utilization of evaluation results, organizing of learner-centered learning activities, and classroom research, respectively; and (3) the relationship between instructional leadership of school administrators and effective teaching behaviors of teachers was positive, significant, and at the rather high level.



**Keywords:** instructional leadership, effective teaching behavior, secondary school


## ความเป็นมาของปัญหา

ตามที่หลักสูตรกำหนด งานวิ ชาการจะเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงคุณภาพของสถานศึกษา จึงกล่าวได้ว่าความสำเร็จของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการ อย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ (1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การเตรียมการล่วงหน้าโครงการสอนและบันทึกการสอน (2) การดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัด

ตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจั ดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอน (3) การบริหารเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ และ (4) การวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียน ขั้นตอนของการบริหารงานวิชาการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน และจะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์2553)

อย่างไรก็ตามจากรายงานผลการทดสอ บทางการศึกษาแห่งชาติพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2553 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า คะแนนเฉลี่ยใน5 รายวิชาหลักซึ่งได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาภาษาอังกฤษ ยังคงต่ำกว่าระดับประเทศ โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 28.54 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 35.68 (กลุ่มงานนิเทศติดตามประเมินผล2554) ผลการทดสอบดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึก ษา จังหวัดเลย ยังคงไม่ประสบความสำเร็จเพราะแม้ ในวิชาที่จัดการเรียนการสอนเป็นวิชาหลักผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็ยังต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยในระดับประเทศ

สภาพปัญหานักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้นอาจเนื่องมาจากหลายสาเหตุที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู หรือแม้แต่ปัญหาจากตัวผู้เรียนและครอบครัว ซึ่งจากการศึกษาของ ชัยชาญ น้อยนันและคณะ(2552) ชี้ให้เห็นถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนซึ่งประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ (1) ด้านตัวของนักเรียน ได้แก่ แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ (2) ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ นิสัยการเรียนของตัวนักเรียน ภาวะผู้นำทางวิ ชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พฤติกรรมการสอนของครู และความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน และ(3) ด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวและการสนับสนุนของผู้ปกครอง สอดคล้องกับการศึกษาของ วทัญญู บัวทอง (2548) ที่พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากที่สุดคือ ความรู้พื้นฐานเดิมของนักเรียน สมรรถภาพของสมอง และคุณภาพการสอนของครู ส่วนปัจจัยที่ส่งผลกระทบในทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนได้แก่ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และความสัมพันธ์ในครอบครัว ในขณะเดียวกันก็มีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าครูที่สอนได้อย่างมีประสิทธิผลจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้น และสิ่งสำคัญที่จะทำให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิผลนั้นครูจะต้องมีพฤติกรรมในด้านการเตรียมการสอน ศึกษาหลักสูตร จัดทำสื่อการสอน ศึกษาเทคนิคและวิธีการสอนแบบต่าง ๆ กระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจารณ์ และหาความรู้ด้วยตนเอง ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน รวมถึงการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน(วิวัฒน์ ชาเสน, 2548; พัชณี สุกใส, 2548) การที่ครูผู้สอนจะมีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องมีบทบาทการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอนในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาบุคลากรครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ (สำนัก

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552) จากการศึกษาของ นาวา สุขรมย์(2550: บทคัดย่อ) ได้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูในทางบวกอยู่ในระดับสูง จึงทำให้ครูเกิดความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานหรือพัฒนาตนเองตามไปด้วย ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดความสร้างสรรค์ในการทำงาน ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีบทบาทในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามแนวตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการใน8 ด้าน ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการเป็นผู้นำของผู้บริหาร ด้านการใช้หลักสูตร ด้านการนิเทศ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจูงใจ ด้านการสนับสนุนการจัดการในชั้นเรียน ด้านการสนับสนุนการประเมินการเรียนของนักเรียน และด้านบรรยากาศ ในโรงเรียน (ประเทือง ครุฑอรัญ, 2550; โยธิน สกุลเดช, 2548)

จากที่กล่าวมานั้นสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริ หารสถานศึกษาต้องมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและเป็นผู้นำทางการเรียนการสอนซึ่งจะช่วยให้ครูปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะประสิทธิผลในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นสิ่งที่ช่วยประเมินว่าผู้บริหา รมีความ สามารถในการบริหารให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จหรือไม่ และจะเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการ จัดการเรียนการสอนของครูด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึก ษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ซึ่งผลการศึกษาที่ได้จะเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนางานด้านวิชาการ แก่สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็น

แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สนองตอบต่อนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

## วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร คือสถานศึกษาระดับมัธยมศึก ษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย

กลุ่มตัวอย่าง คือสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ปีการศึกษา 2553 จำนวน 31 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลคือครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน485 คน จากจำนวนทั้งหมด 1,176 คน ในสถานศึกษาแต่ละแห่งครูผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 16 คน คือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการ

เรียนรู้ ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และผู้แทนครูที่มีประสบการณ์สอนไม่น้อยกว่า1 ปี จากทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ละ 1 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา และพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ เท่ากับ .90 และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู เท่ากับ0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชขอความอนุเคราะห์ผู้อำนวยการสำนักง านเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด จำนวน 31 แห่ง โดยให้ส่งแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์และส่วนหนึ่งผู้วิจัยได้ไปรับคืนด้วยตนเอง เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้จำนวนทั้งสิ้น 467 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.29

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในสถานศึกษา และประสบการณ์สอน โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและพฤติกรรมก ารสอนที่มีประสิทธิผลข องครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู วิเคราะห์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

## ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีภาวะผู้นำเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรการสอน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการนิเทศการสอน

2. พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่ครูมีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและการนำผลการประเมินไปใช้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูเป็นรายด้านพบว่าภาวะผู้ทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอน ที่มีประสิทธิผลของครูอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการที่มีประสิทธิภาพของครูด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ในขณะเดียวกันความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับด้านการวิจัยในชั้นเรียนถึงแม้จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่ก็ค่อนมาทางระดับต่ำกว่าด้านอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายด้า นกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผล ของครูในภาพรวม พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน และเป็นที่น่าสังเกตว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านก ารนิเทศการสอน และด้านการสนับสนุนทรัพยากรการสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูสูงกว่าภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ

## อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาก ารของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย มีภาวะผู้นำทางวิชาการระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาด้านการสนับสนุนทรัพยากรการสอน ด้านการนิเทศการสอน และด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักการกระจายอำนาจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรับมาปฏิบัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาโดยเฉพาะในด้านวิชาการ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการนิเทศการสอน และด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ในขณะเดียวกันเมื่อเกิดการปฏิรูปการศึกษาทำให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับ (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำโดย เฉพาะภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะต้องใช้ในการนำครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพื่อพร้อมรับกับการประกันคุณภาพการศึกษา โดยจะต้องมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและใช้นวัตกรรมการบริหารเชิงคุณภาพในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาปรับใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2549; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) ด้วยเหตุดังกล่า วจึงแสดงให้เห็นว่าทำไมผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดเลยมีภาวะผู้นำทางวิชาการอยู่ในระดับมากทุกด้าน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการนิเทศการสอนให้มากขึ้นเพราะนอกจากช่วยยกระดับคุณภาพการสอนของครูแล้วยังช่วยสร้างขวัญและกำลังใจให้ครูได้เช่นกัน โดยพัฒนาการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบโดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มี

คุณภาพอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) ซึ่งจำนง อัปภัย (2552) ได้เสนอแนวทางการดำเนินการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้บริหารจะต้องวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการนิเทศภายใน วางแผนการนิเทศ เตรียมการนิเทศ พัฒนาการนิเทศ ร่วมกันดำเนินการนิเทศ ติดตาม ปรับปรุง ประเมินผลการนิเทศ รายงานการนิเทศ และเผยแพร่ความสำเร็จของคณะครู

2. ครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย มีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี ด้านการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงและการนำผลการประเมินไปใช้ และด้านการวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมา จากผลจากการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ ทำให้ครูต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนจากผู้สอนมาเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความสนใจความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) จากข้อความดังกล่าวทำให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเอง หมั่นศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพได้กำหนดไว้ (ราชกิจจานุเบกษา, 2548; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา(องค์การมหาชน), 2548; ราชกิจจานุเบกษา , 2549) ประกอบกับในปัจจุบันได้มีการกำหนดให้ครูมีวิทยฐานะเพื่อยกระดับคุณภาพวิชาชีพของตนเอง ดังนั้นครูจึงต้องเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพที่เหมาะสม ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันเป็น การประกันคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย โดยทั้งงานวิจัยของ พัชณี สุกใส (2548) และงานวิจัยของ วิวัฒน์ ชาเสน (2550) ได้ชี้ให้เห็นว่าครูที่จัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิผลจะต้องมีพฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล และด้านการมีปัจจัยเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุรพงษ์ ศิริเขตต์ (2545) ที่พบว่าครูแม่แบบภาษาไทยมีพฤติกรรมด้านการเตรียมการสอน ด้านเทคนิควิธีการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูยังขาดการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และเมื่อวิจัยแล้วไม่ได้นำผลการวิจัยนั้นมาพัฒนาวิธีการแก้ปัญหา รวมถึงขาดการนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มาวิเคราะห์เพื่อทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพราะจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนานักเรียนได้ อย่างเป็นระบบ (กรมวิชาการ , 2543) ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุให้ครูผู้สอนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2545; ราชกิจานุเบกษา, 2548) จากการวิจัยของเตือนใจ อินทรย์ (2553) ได้ชี้ให้เห็นถึงผลของการทำวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังจากครูใช้การแก้ปัญหาโดยวิจัยในชั้นเรียนแล้วมีพัฒนาการขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูสามารถแก้ปัญหาของนักเรียนได้

3. จากผลการวิจัยพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความ สัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการสูงจะเกี่ยวข้องหรือมีแนวโน้มทำให้พฤติกรรมการสอนของครูมีประสิทธิผลสูงตามไปด้วย โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูด้านการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการได้สร้างความตระหนักให้แก่ครูเกี่ยวกับความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและออกแบบการเรียนรู้โดยให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำให้สาม ารถกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน ส่งเสริม สนับสนุนในการจัดหาแหล่งเรียนรู้และสื่อการสอนที่หลากหลาย ทำให้ครูมีความสามารถในการใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน อันจะช่วยให้ครูเกิดขวัญและกำลังใจที่ดี จึงเห็นได้ว่าผู้บริ หารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งจะต้องใช้ความเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างเต็มศักยภาพ ทุ่มเทให้กับงานวิชาการซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาพร้อม ๆ ไปกับกรพัฒนาครู (รุ่ง แก้วแดง , 2543; Carter and Kiotz, 1990) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนาวา สุขรมย์ (2550 : บทคัดย่อ) และงานวิจัยของ กริช นุ่มวัด(2546: บทคัดย่อ) ที่ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูงกับประสิทธิภาพการสอนของครู นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผู้นำการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพด้านการส่งเสริมการเรียนการสอน ซึ่งพบว่าผู้บริหารที่ส่งเสริมการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ พบปะพูดคุยกับครูเพื่อรับทราบปัญหา และส่งเสริมให้ครูมีความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ(Blase and Blasé, 1999) นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่าหากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการและครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ลดปัญหาการขาดเรียนและการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งเมื่อนักเรียนไม่ขาดเรียนก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นตามมา(Ohlson, 2009)

อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนที่ถึงแม้จะอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกับความสัมพันธ์ในด้านอื่น ๆ แต่ก็ค่อนมาทางระดับค่อนข้างน้อย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารยังขาดกระบวนการในการนิเทศกำกับ ติดตาม เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู และขาดการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง รู้จักใช้กระบวนการวิจัยในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียน

การสอนเพื่อพัฒนาผู้ เรียน (ราชกิจานุเบกษา , 2548; สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2548) โดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องทราบถึงบทบาทของตนเองในการส่งเสริม สนับสนุนครูเพื่อทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการวิจัย ให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย มีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัย และส่งเสริมความก้าวหน้าใน ตำแหน่งหน้าที่ของครูผู้ทำวิ จัย (สำนักนิเทศและประเมินผลการศึกษา, 2545; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) จากการศึกษาของ สุชาติ ตั้งใจ(2545) พบว่าผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูได้มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียนมีความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพและนำผลการวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพเราะ พัตตาสิงห์(2554) พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนทุกด้านซึ่งได้แก่ ด้านการยกย่องเชิดชูครูที่ทำวิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้วิจัยในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และด้านการส่งเสริมให้ความรู้แก่ครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน นอกจากนี้ โชคชัย สุขสนิท (2549) ได้นำเสนอบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมสนับสนุนการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูอย่างเต็มที่ โดยจัดหาเอกสาร ตำราวารสาร บทความ ที่เผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้เพียงพอสิ่งที่สังเกตได้จากการวิจัยในครั้งนี้อีกประการหนึ่งก็คือภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศการสอนและด้านการสนับสนุนทรัพยากรการสอน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูมากกว่าภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและด้านการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การนิเทศการสอนและการสนับสนุนทรัพยากรการสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครู เพราะการนิเทศการสอนเป็นการพัฒนากระ บวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นคงในอาชีพครู สร้างสรรค์กำลังใจให้แก่ครู เพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้เกิดพัฒนาการตามความมุ่งหมายของการศึกษา อันจะนำมาซึ่งคุณภาพของสถานศึกษาและของผู้เรียนให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ , 2553; จันทรานี สงวนนาม 2545; สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา , 2552) นอกจากนี้ในการสนับสนุนทรัพยากรการสอนนั้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องตระหนัก เนื่องจากทรัพยากรการสอนเป็นสื่อกลางที่ทำให้กิจกรรมทางการบริหารการศึกษาสามารถดำเนินไปสู่เป้ าหมายได้ ซึ่งถ้าปราศจากทรัพยากรการศึกษาแล้วสถานศึกษาจะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนหรือปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรวัสดุ และทรัพยากรการจัดการ โดยหลักการบริหาร3 ประการในการจัดสรรทรัพยากรการสอนเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพ และหลักประสิทธิผล เป็นการบริหารทรัพยากรการสอนที่มีอยู่ให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน (ปรีชา คัมภีรปกรณ์ อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2551)

**สรุปผลการวิจัย**

จากผลการวิจัยครั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา น่าจะเป็นเงื่อนไขความสำเร็จที่สำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้ครูสามารถ

จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอันจะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ สูงขึ้น โดยผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานวิชาการและมีภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การสนับสนุนทรัพยากรการสอน การนิเทศการสอน และการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ โดยเฉพาะด้านการนิเทศการสอน ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน อันจะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองประสบผลสำเร็จ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

**ข้อเสนอแนะ**

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นอีก โดยอาจมีนโยบายในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการให้กับผู้บริหารสถานศึกษา โดยจัดให้มีการอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงาน เพื่อให้ผู้บริหารมีโอกาสได้พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง โดยเฉพาะในการนิเทศการเรียนการสอน อันจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของครู เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนหรืออาจมีนโยบายให้มีกลุ่มเครือข่ายทางการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้ครูแกนนำช่วยพัฒนาครูที่ต้องการมีประสบการณ์ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3. ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของตนเอง ทั้งในด้านการนิเทศการสอน การสนับสนุนทรัพยากรการสอน การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และการสร้างขวัญและกำลังใจให้มากยิ่งขึ้น เพราะเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีกำลังใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเ ฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีนวัตกรรมการนิเทศการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับปัญหาและความต้องการของครู

4. ควรส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูให้มากขึ้น โดยอาจส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนกับครูต่างโรงเรียน หรือให้ครูได้มีโอกาสฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น ซึ่งจะทำให้ครูมีความสามารถ ในการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ดีขึ้น และจะช่วยส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพัฒนาขึ้น

5. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน ครูผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อที่จะนำผลการวิจัยที่ได้มาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน นอกจากนี้ยังจะต้องจัดแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนให้มีมุมความรู้ต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนได้จัดทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเอง และต้องจัดให้มีกิจกรรมสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่เรียนไม่ทันเพื่อน ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ความศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการสอนของครู

3. ควรศึกษาอิทธิพลด้านภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอน ที่มีประสิทธิผลของครู

**เอกสารอ้างอิง**


กฎกระทรวง **ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ .ศ. 2553.** (2543, 2 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 123 ตอนที่ 23 ก หน้า 51.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2543). **การวิจัยในชั้นเรียน** . วารสารวิชาการ 3 (มกราคม – มีนาคม): 73-74.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561).** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

_____. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช2551.** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

กริช นุ่มวัด. (2546). **พฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนเอกชนที่ส่งผลต่อการปฏิ บัติงานของครูตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา พศ. 2537.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

จันทรานี สงวนนาม (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.

ชัยชาญ น้อยนัน และคณะ. (2552). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต3.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึก ษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

โชคชัย สุขสนิท (2549). **สภาพและปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของข้าราชการครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยรชภัฏเลย

เตือนใจ อินทรีย์. (2553). **ผลของการทาวิจัยในชั้นเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต3.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ทิศนา แขมมณี (2550). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** . พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานครด่านสุทธาการพิมพ์

นาวา สุขรมย์. (2550). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารส ถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2.** วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

ประเทือง ครุฑอรัญ. (2550). **บทบาทของผู้บริหารในการส่งเ สริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ปรีชา คัมภีรปกรณ์ . (2551). **แนวคิด การบริหารทรัพยากรการศึกษา**. ใน ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารทรัพยากรการศึกษา หน่วยที่ 1 หน้า 2-24 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ . (2553). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพมหานคร

พัชณี สุกใส. (2548). **พฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนเทศบาลศรีมหาราชา**. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ไพเราะ พัตตาสิงห์. (2554). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง** . วิทยานิพนธ์ ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

โยธิน สกุลเดช. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1**. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รุ่ง แก้วแดง (2543). **ปฏิวัติการศึกษาไทย** พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มติชน

วทัญญู บัวทอง . (2548). **การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** . วิทยานิพนธ์ ปริญญา ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วิวัฒน์ ชาเสน. (2550). **ประสิทธิผลของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูต้นแบบในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต2**. วิทยานิพนธ์ ปริญญา ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สุชาติ ตั้งใจ . (2545). **การศึกษาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ** วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรม หาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สุรพงษ์ ศิริเขตต์. (2545). **พฤติกรรมการสอนของครูแม่แบบภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่** . วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 19 กลุ่มงานนิเทศ ติดตามประเมินผล . (2554). **รายงานผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2553**. เอกสารอัดสำเนา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ . (2544). **แนวทางการป ระกันคุณภาพภายใน**

**สถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก** กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี.

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา . (2545). **เอกสารเสริมความรู้การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์

สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภา พการศึกษา (องค์กรมหาชน). (2549). **มาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประกันคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน:ประถมและมัธยมศึกษา รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549- 2553 )**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร สำนักงานฯ

Carter, C. J. & Klotz, J. (1990). **What principal must know before assuming the of instructional leader.** BASSP bulletin, 4, 6, 36-41.

Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). **Assessing the instructional management behavior of principals.** The Elementary School Journal, 86, 221-224.

Joseph Blase and Jo Blasé. (1999). **Effective instructional leadership teachers' perspectives on how principals promote teaching and learning in schools.** Journal of Educational Administration, 38, 2.

Matthew Ohlson, Ph.D. (2009). **Instructional leadership and school culture examining instructional leadership: A study of school culture and teacher quality characteristics influencing student outcomes.** Florida Journal of Educational Administration & Policy, 2, 2.

Wilma F. Smith and Richard L. Anderws. (1989). **Instructional leadership: How principals make a difference.** Enwards Brothers: Scott Photographics.